

До: д-р Зоран Трајчевски, директор
на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

Врз основа на член 28 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр. 184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19), се доставува:

**ПИСМЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ИЗВРШЕН ПРОГРАМСКИ НАДЗОР**

Република Северна Македонија АГЕНЦИЈА ЗА АУДИО И АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ - СКОПЈЕ Република Т. Македонија - Скопје AGENCIJA ZA AUDIO I AUDIOVIZUELNI SERVISI - SKOPJE			
Датум на Извештај: 27.01.2020			
Бр. на извештај №: 10	Прој. број 382	Вид на Извештај 1	Број на Второ

1. Вид надзор: Вонреден, по претставка (иницијатива на физичко лице);
2. Субјект на надзорот: Трговско радиодифузно друштво ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје;
3. Период опфатен со надзорот: 7 јануари 2020 година;
4. Датум на извршување на надзорот: 27 јануари 2020 година;
5. Предмет на надзорот:
 - Член 50 став 3 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (заштита на малолетните лица од програми што би можеле да му наштетат на нивниот физички, психички или морален развој);
 - Правилник за заштита на малолетните лица („Службен весник на Република Македонија“ бр. 172/14);
6. Претходно изречена мерка: Нема;
7. Констатации од надзорот:

Со вонредниот програмски надзор реализиран по претставка врз телевизискиот програмски сервис на ТРД ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје, емитуван на 7 јануари 2020 година, на државно ниво, **констатирано е прекршување на членот 50 став 3 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, и на членовите 16 и 17 од Правилникот за заштита на малолетните лица.**

Спротивно на членот 50 став 3 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, и на членовите 16 и 17 од Правилникот за заштита на малолетните лица, играниот филм „Среќниот Принц“, емитуван во периодот опфатен со надзорот, беше погрешно означен како програма од Втора категорија (8+) и беше емитуван во несоодветен програмски термин - пред 20:00 часот. Според критериумите од Правилникот за заштита на малолетните лица, филмот требало да биде означен

како програма од Трета категорија што не се препорачува за деца под 12 години, односно требало да биде емитуван само во периодот од 20:00 од 05:00 часот.

Наслов на емисијата	Период на емитување	
	Почеток	Крај
<u>Среќниот Принц</u> - играна програма – филм;	19:13:43	21:02:04

Покрај анализата, примарно направена според критериумите и според описите на категоризацијата - опфатени со членовите 14 и 17 од Правилникот за заштита на малолетните лица, споредбено беа земени предвид категоризациите на филмот во неговиот примарен – британски, социо-културен контекст (достапно на: <https://bbfc.co.uk/releases/happy-prince-2018>), каде што е категоризиран и означен со – „15+“ - непрепорачливо за лица под 15 години, како и регулациските пристапи на повеќе европски аудиовизуелни законодавства, во кои филмот „Среќниот Принц“ е најчесто означен со категоријата – „12+“ (Германија – 12+; Холандија – 12+; Шпанија – 12+; Австрија – 14+, Франција – „за целата публика“; достапни на: https://www.imdb.com/title/tt2404639/parentalguide?ref_=tt_strypg#certification).

Според членот 17 од Правилникот за заштита на малолетните лица, описот на Третата категорија програма (12+), меѓу другото, ги опфаќа оние играни аудиовизуелни целини во кои:

- *Обработката сериозни теми е прифатлива, но треба да биде соодветна за пропишаната возраст на публиката. Дозволена е употреба непристоен говор, вулгарности и бруталности, меѓутоа мора да биде сведена на разумна мерка и да биде оправдана со нужната функција во драмскиот или во информативно-документарниот контекст на програмата. Описите, сцените и/или глетките со насилство или со еротика, и евентуалната заемна врска меѓу овие два фактора во развојот на наративот, не треба да ги нагласуваат физичките повреди и/или психофизичките последици од повреди, ниту пак да се фокусираат врз непристојни детали;*
- *Прикажувањето наркоманија е дозволено меѓутоа без детална разработка на фазите од чинот при карактеризација на ликовите, и комплементарно во целината на различните видови играна, образовна информативна и/или документарна програма;*

Од друга страна, предвид беше земено дека како и секој (авто)биографски филм, така и „Среќниот Принц“ што го портретира „контроверзниот случај“ на писателот Оскар Вајлд, во својата раскажувачка текстура има и – едукативна нишка, која, пак, за да се задржи до – автентичноста / реализмот на портретируваниот карактер, нужно ги прикажува и контроверзните аспекти од биографијата на писателот, што во случајов значи – нескриена хомосексуалност и (зло)употреба различни видови опијати. Но, квантитативно, пак, во аудиовизуелната целина што ефективно трае околу 1 час и 45 минути, тие аспекти од биографијата / карактерот на Вајлд се прикажани преку: две сцени со хомоеротика – без какви било експлицитни глетки на сексуален однос; и со една сцена во која – „недозволената супстанција / опијат“ - ниту е именувана, ниту се прикажуваат последиците од конзумирањето. Во ниту една од тие три сцени, земени сами по себе (значи - вонконтекстуално) – нема сугестибилни облици на однесување. Во текот на целото аудиовизуелно дело вулгарниот јазик е сведен на минимум и е употребен функционално според комплексните драматуршки

потреби. Едукативниот – социјално-ангажирачкиот мотив за продукцијата на „Среќниот Принц“, сосем јасно е испишан пред одјавната шпица, и вели: „Заедно со уште 75.000 лица осудени поради хомосексуалност, Оскар е помилуван во 2017 година“ -, податок што, пак, директно упатува кон т.н. – „Закон на Алан Туринг“ – амнестирачки закон за сите британски граѓани што до 2017 година биле осудени на затворска или на друг вид казна поради своите LGBT определби, без разлика на нивниот индивидуален придонес за науката и за културата на Велика Британија (патем, во овој историски контекст, тоа е основниот мотив и за филмот - „The imitation game“ – биографски токму за случајот на математичарот Алан Туринг, постхумно официјално препознаен како воен херој од Втората светска војна).

Согледан од овие категоризациски аспекти, филмот „Среќниот Принц“ требало да биде класификуван како – програма од Трета категорија, што не се препорачува за деца под 12 години, за чие следење е неопходен надзор од родител или старател, а врз основа на тоа требало да биде емитуван со почеток по 20 часот.

8. Опис на прекршувањето:

Спротивно на членот 50 став 3 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, и на членовите 16 и 17 од Правилникот за заштита на малолетните лица, на телевизискиот програмски сервис на Трговското радиодифузно друштво ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје, на 7 јануари 2020 година, играниот филм „Среќниот Принц“, беше погрешно категоризиран и означен како програма од Втора категорија (8+), и беше емитуван во несоодветен временски период од деноноќието, пред 20 часот.

9. Предлог-мерка:

Советот на Агенцијата да донесе решение за изрекување мерка јавна опомена на Трговското радиодифузно друштво ТЕЛЕВИЗИЈА МАКПЕТРОЛ ДООЕЛ Скопје, и во согласност со точката 6 од Упатството за определување на рокот за постапување по решенијата на Агенцијата за преземање мерка бр. 01-6039/1 од 20.10.2015 година, да му наложи во рок од 30 дена од денот на приемот на решението за изрекување мерка јавна опомена да го усогласи своето работење со членот 50 став 3 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги и со Правилникот за заштита на малолетните лица; и

Да се изврши контролен надзор, со цел да се утврди дали субјектот на надзорот (радиодифузерот) постапил по изречената мерка јавна опомена (во целост, делумно или не постапил), по истекот на рокот определен во поединечниот акт (решение), донесен од страна на Советот на Агенцијата.

